

Ombudsman a dětský ombudsman provádějí systematické návštěvy zařízení společně

24.4.2026 - | Kancelář veřejného ochránce práv

Ombudsman a dětský ombudsman provádějí systematické návštěvy zařízení společně. Nejsou na to sami, mají podporu týmu právníků Kanceláře veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí a dalších odborníků (např. sociálních pracovníků, psychologů, atd.).

Systematické návštěvy jsou jedním z nástrojů, jak chránit lidi před špatným zacházením.

Společný tým má za úkol:

- chránit lidi (děti) před špatným zacházením,
- sledovat naplňování práv dětí, a
- zajímat se také o to, jak jsou v zařízeních chráněna práva lidí s postižením a naplňována základní lidská práva.

Na systematických návštěvách se podílí i přizvaní odborníci (např. zdravotníci, speciální pedagogové, atd.). Díváme se tak na věc z různých úhlů. Díky tomu lépe posoudíme, co funguje a co je potřeba změnit.

Co jsou systematické návštěvy?

Systematické návštěvy jsou kontroly míst (zařízení), kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě, a to jak z moci úřední, tak v důsledku závislosti na poskytované péči. Jedná se např. o dětská zařízení, psychiatrické nemocnice, zařízení sociálních služeb, věznice, a další.

Návštěvy přitom probíhají bez ohlášení. Tým si prohlíží zařízení, mluví s vedením i zaměstnanci a především s lidmi, kteří tam žijí nebo pobývají. Důležitou součástí je i nahlížení do dokumentace a vnitřních pravidel. Po návštěvě vzniká zpráva. V ní popisujeme, co funguje dobře a kde jsou naopak problémy. Pokud je potřeba, navrhujeme konkrétní kroky ke zlepšení.

Cílem není někoho trestat. Smyslem je otevřít dialog a pomoci nastavit takové podmínky, aby se zjištěným problémům do budoucna předcházelo. Ve zprávě ze systematické návštěvy ombudsman nebo dětský ombudsman navrhuje řešení zjištěných problémů.

Obdobně můžeme zaklepat na dveře zařízení v situaci, kdy řešíme individuální podnět. Takové šetření však zpravidla dáváme vědět dopředu.

Co je špatné zacházení?

Špatným zacházením se rozumí jednání, které nerespektuje lidskou důstojnost a dosahuje určitého stupně závažnosti (samo o sobě, nebo při souhrnném účinku jednotlivých zásahů). V zařízeních pro děti může mít špatné zacházení například podobu:

- nerespektování práva na soukromí, práva na rodinný život (neoprávněné

omezování kontaktu s rodinou) nebo nerespektování práva dítěte na spoluúčast při rozhodování o vlastním životě,

- neprofesionálního jednání nebo dokonce násilí od personálu,
- nezajištění ochrany před ublížením nebo zneužitím od třetích osob,

špatných materiálních podmínek, pokud se kvůli nim překročí nevyhnutelná míra strádání a ponížení spojená s omezením osobní svobody.

https://www.ochrance.cz/aktualne/ombudsman_a_detsky_ombudsman_provadeji_systematicke_navstevy_zarizeni_spolecne